

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZTÁRSASÁGI ANYANYELVI VERSENY

2017/2018.

7. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 120 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

Elterjedt egyszer a híre, hogy temetőre bukkantak a falunk határában, mégpedig nem is akármilyen temetőre: véres nagy csata halottait magába fogadó török temetőre. Szántás közben bukkantak rá, a mélyre eresztett kétvasú eke csontokat, kardmarkolatot, díszes gombokat s talán valamennyi ezüstpénzt fordított ki a földből.

Érdekelt bennünket a dolog, hetekig másról sem beszéltünk, mint a valamikori nagy csatáról, álmodunkban egyre gyakrabban találgattuk, hogyan kerülhetett ezüstpénz a csataterre. Nem telt bele sok idő, s már a temető pontos helyét is tudtuk; az egyes nyárfán is túl, jóval a nagy bajuszú Huszár Feri bácsi tanyája mögött, az örökké kiszáradni készülő Csík patak partján domborultak az alig felfedezhető halmok. Ötszáz éve is megvan annak, mondogatták az öregek, akik még kikijárogattak a határba, annak a nagy csatának, mindenütt csont és vér, innen a falunk neve is, több is mint ötszáz éve, de a halmokon, az egykori harcosok fölött máig is nagyobbra nő a búza, a kukorica vagy a fű. (...)

Péter-Pál-napján keltünk útra, kora reggel, hogy fölfedezzük a török temetőt. Törött nyelű ásót vittünk csupán magunkkal meg egy csalánszakot, erősen remélve, lesz benne mit hazacipelnünk. Hosszasan mentünk, mendegéltünk, mindvégig a Csík patak ezüst bőrű kígyótestét követve, először ismerős csapáson, labdázásaink, halászásaink színhelyein, majd egyre távolodva a falunktól, messze magunk mögött hagyva a nagytemplom rozsdavörös kupoláját, elértük a hármass nyárfát, később a titokzatos legendákkal teleaggatott egyes nyárfát, innen kezdve már egyre sűrűsödő nádasban haladtunk, egynyomos nehéz csapáson, feltámadó szél kavarta, harsogtatta körülöttünk a megsötétülő nádas, mindenünnen huhogások és rikoltozások, nem csoda, ha néhányan borzongani kezdtünk; dél lett, mire megpillantottuk a nagy bajuszú Huszár Feri bácsi magányosan árválkodó tanyáját. Olyan mohón ittuk a kút kávjának billentett vödörből a vasízű hideg vizet, mintha csak az élet vizét kortyoltuk volna.

A tanya mögött ritkulni kezdett a nádas, lágy hajlatú dombok kezdődtek, néhol már égre ágaskodó búzakeresztekkel. És a domblábnál ott voltak a tarlóból, fűből enyhén kiemelkedő lapos halmok, elállt a lélegzetünk, ahogy megpillantottuk őket.

(Dudás Károly: *A török temető* – részlet)

1. Keresd ki a szövegrészlet **első** bekezdéséből azt a **két összetett szót**, melyeknek szófaja **főnév**, és a mondatban **tárgy** szerepét töltik be, majd **írd** őket a **megfelelő helyre!**

a) magas hangrendű: _____

b) mély hangrendű: _____

2. Állapítsd meg az általunk kiemelt szó **szófaját!** Milyen **mondatrészként** jelenik meg a fenti szövegrészlet első mondatában?

Az egyszer szó

a) szófaja: _____

b) mondattani szerepe: _____

3. Gyűjtsd össze a fenti szöveg **harmadik** bekezdésében található **folyamatos melléknévi igeneveket!**

4. **Húzd alá** a fenti szövegben azt a **mondatot**, amely leírja, honnan kapta a **falu a nevét!**

Az aláhúzott rész alapján **döntsd el**, melyik **településről** lehet szó! **Karikázd be** a válaszodat!

Belgrád Csantavér Szabadka Újvidék Zombor

5. Az általad aláhúzott mondatból **írd ki** a **két középfokban** álló szót, és **határozd meg szófajukat!**

a) _____ → Szófaja: _____

b) _____ → Szófaja: _____

6. **Gyűjtsd össze** az első bekezdés **birtokos jelzős szószerkezeit!**

7. **Vizsgáld meg** az alábbi mondatot, azután pedig **válaszolj** a kérdésekre!

Mindenünnen fura huhogások és rikoltozások.

a) Melyik mondatrész **halmozott** a mondatban? _____

b) Melyik **főmondatrész hiányzik** a mondatból? _____

8. Kiírtunk a fenti szövegrészletből két mondatot, de hiányosan. A te dolgod, hogy a szöveg alapján **pótolod** a hiányzó **névutós névszókat**, majd meghatározod **mondattani szerepüket**.

a) _____ bukkantak rá.

→ A mondatban betöltött szerepe:

b) A _____ ritkulni kezdett a nádas.

→ A mondatban betöltött szerepe:

9. **Karikázd be** az alábbi mondattal kapcsolatos **igaz** állítás előtti betűjelet!

Dél lett.

a) A fenti mondat egyszerű tömondat, egy alanyból és egy állítmányból áll.

b) A kiemelt mondat egy egyszerű bővített mondat, az állítmány mellett időhatározót tartalmaz, az alany pedig rejtett.

c) Hiányos mondatról van szó a fenti példamondat esetében, ugyanis egyetlen névszói-igei állítmányból áll.

10. Összegyűjtöttünk a fenti szövegrészletből néhány szót. Amennyiben jobban megfigyeled őket, rájössz, hogy **mindegyikben** ugyanaz a **hangtani változás** figyelhető meg. Melyik lenne az?

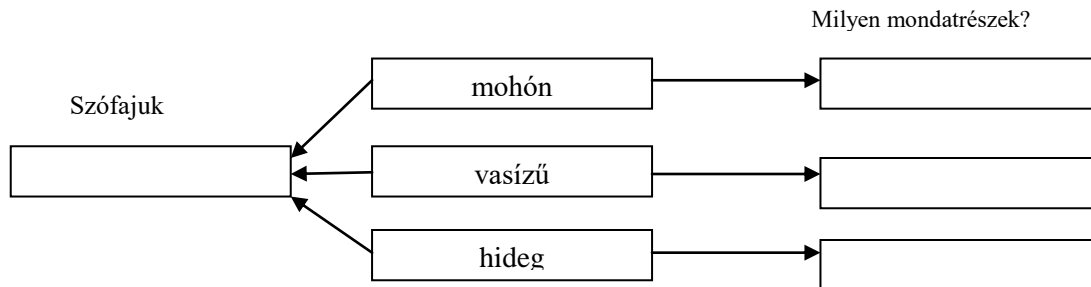
búzakeresztekkel legendákkal magunkkal annak fölfedezzük

a) A hangtani változás: _____

b) A felsorolt szavak közül melyik **egyszerű szó** szerkezeti képlete a következő: **szótó+jel+rag**?
Írd a keresett szót a vonalra! _____

11. **Egészítsd ki** az ábrát! Írd be az üres téglalapokba az alábbi mondatból kiemelt szavak szófaját és mondattani szerepét!

*Olyan **mohón** ittuk a kút kávéjának billentett vödörből a **vasízű hideg** vizet, mintha csak az élet vizét kortyoltuk volna.*

12. **Fejtsd meg** a képrejtvényt!

IG
ÁN

a) Megfejtés: _____

b) **Húzd alá** a szó jelentését:

fegyver kötött kiskabát fűszer fontos növény

13. **Alkoss** egy-egy mondatot a **sülő-süllő** szó párral!

a) süllő: _____

b) süllő _____

14. **Illeszd be** a megfelelő helyre a műcímekből hiányzó **mennyiségjelzőket**! Ügyelj a helyesírásra!

hét három nyolcvan hetvenhét

a) A _____ kívánság c) _____ nap alatt a Föld körül

b) _____ magyar népmese d) _____ krajcár

15. **Helyettesítsd** a kiemelt szavakat választékosabb szinonimájukkal, de **kerüld** a **nagyon** szó használatát!

- a) **Baromi** jó volt a film. _____
- b) **Rohadt** nehéz ez a feladat. _____
- c) **Oltári** vicces volt. _____
- d) **Állatira** jól éreztem magam. _____

16. **Pótold** a hiányzó vesszőt!

Paradicsomot és hagymát kérek két-két kilót!

17. **Írd be** a hiányzó **L** vagy **LL** betűket!

sza__ag há__ó vasa__ó istá__ó kanda__ó

18. **Döntsd el**, hogy a **-nak/-nek** **ragos névszó** a mondatban **birtokos jelző** vagy **részeshatározó-e!** Válaszodat írd a vonalra!

- a) Bence édesanyjának szedte a virágot. _____
- b) A táblatörlés a hetesnek a feladata. _____

19. **Párosítsd össze** a megfelelő testrészt a megfelelő testrésszel, és az így kapott **kifejezéseket illeszd be** a mondatokba!

szívvel lábbal kézzel foggal lélekkel körömmel

Pl. Szívvvel-lélekkel végezte munkáját.

- a) _____-_____ tiltakozott a döntésük ellen.
- b) _____-_____ harcolt a győzelemért.

20. Melyik **nép nevét** illesztenéd e három szó elé, hogy újabb **értelmes szavakat** kapj? Segítségül eláruljuk, hogy a megfejtés kapcsolódik a teszt elején lévő szövegrészlethez.

_____ {
ülés
búza
méz

JAVÍTÁSI KULCS A 7. OSZTÁLYOS TESZTHEZ

(2018. évi köztársasági anyanyelvi verseny)

1. a) ezüstpénzt, b) kardmarkolatot (2x0,50=1)
2. a) idő-határozószó, b) időhatározó (2x0,50=1)
3. sűrűsödő, feltámadó, megsötétedő, árválkodó (4x0,25=1)
4. Ötszáz éve is megvan annak, mondogatták az öregek, akik még ki-kijárogattak a határba, annak a nagy csatának, mindenütt csont és vér, innen a falunk neve is, több is mint ötszáz éve, de a halmokon, az egykori harcosok fölött máig is nagyobbra nő a búza, a kukorica vagy a fű.
Csantavér (2x0,50=1)
5. a) több → Szófaja: számnév
b) nagyobbra → Szófaja: melléknév (4x0,25=1)
6. falunk határában, csata halottait (2x0,50=1)
7. a) alany b) állítmány (2x0,50=1)
8. a) Szántás közben - időhatározó b) tanya mögött - helyhatározó (4x0,25=1)
9. a) (1)
10. a) (írásban jelölt) teljes hasonulás b) legendákkal (2x0,50=1)
11. Szófajuk: melléknév
mohón - módhatározó vasízű, hideg - minőségjelző (4x0,25=1)
12. a) kardigán b) kötött kiskabát (2x0,50=1)
13. a) A sütőben sült húsnak ínycsiklandó illata van.
b) A süllő Európa édesvizeinek őshonos halfaja. (Bármely helyes megoldás elfogadható) (2x0,50=1)
14. a) három b) Hetvenhét c) Nyolcvan d) Hét (4x0,25=1)
15. Pl. a) hihetetlenül b) rendkívül c) igazán d) mérhetetlenül
Bármely más helyes megoldás elfogadható.
Szinonimák még: irgalmatlanul, szerfelett, feltűnően, túlon túl, túlságosan, módfelett, roppant, borzasztóan, meglehetősen, iszonyatosan, kimondhatatlanul, merőben, szörnyen, elképesztően, kegyetlenül, különösen stb. (4x0,25=1)
16. Paradicsomot és hagymát kérek, két-két kilót! (1)
17. szalag, háló, vasaló, istálló, kandalló (5x0,20=1)
18. a) részeshatározó b) birtokos jelző (2x0,50=1)
19. a) kézzel-lábbal b) foggal-körömmel (2x0,50=1)
20. török (1)